

בר אילון VS המשפחה

פגיעה בערכי המשפחה במסגרת 'מרכז רקמן'
ומוסדות נוספים באוניברסיטת בר אילון

בר אילן VS המשפחה

פגיעה בערכי המשפחה
במסגרת 'מרכז רקמן'
ומוסדות נוספים
באוניברסיטת בר אילן

בהוצאת חותם - יהדות על סדר היום (ע"ר)

ת.ד. 11 ניצן מיקוד: 79287
טל': 0733904102
דוא"ל: office@chotam.org.il
אתר: www.chotam.org.il

עיצוב העטיפה: סטודיו TWB

© כל הזכויות שמורות

תוכן עניינים

7	תקציר
11	הקדמה
12	פרק א: רקע
15	פרק ב: פעילויות שונות הפוגעות בערכי המשפחה והלאום ב'מרכז רקמן'
20	פרק ג: תפיסות העולם העומדות בבסיס פעילות 'מרכז רקמן'
24	סיכום

תקציר

אוניברסיטת בר אילן הוקמה כמוסד בעל אוריינטציה דתית וברוח היהדות האורתודוקסית. עם זאת, כיום פועלים באוניברסיטה מוסדות המקדמים סדר יום ברור לקעקוע יסודות המשפחה ומחיקת ההלכה היהודית מדיני המשפחה והמעמד האישי במדינת ישראל. דוח זה יתמקד במרכז רקמן, מוסד שבהגדרתו נועד לקידום מעמד האישה ואשר פועל במסגרת האוניברסיטה, אך יתייחס גם למוסדות נוספים בבר אילן.

מרכז רקמן משמש כיום במה לאג'נדה ליברלית רדיקלית בכל הקשור לנושאי מגדר ומשפחה, ואף הפך לשופרם של פוליטיקאים ואנשי ציבור שונים מהשמאל הרדיקלי. ציטוטים מפיהם של אישים בכירים ממרכז רקמן, המובאים בדוח זה, מלמדים על תפיסת עולם הרואה ביהדות גורם הפוגע במעמד האישה, וכן על עוינות גורפת ביחס למוסדות היהדות האורתודוקסית.

תפיסת העולם הרדיקלית המקודמת במרכז רקמן באה לידי ביטוי גם במישור הלאומי: בראיון שהתקיים איתה אימצה פרופ' רות הלפרין-קדרי, ראש מרכז רקמן, את הנרטיב הפלסטיני ביחס ל"כיבוש" הישראלי. ראש המרכז אף הזמינה את נבי פלאי, נציבת זכויות האדם של האו"ם, לפאנל בפקולטה למשפטים באוניברסיטה, אף על פי שמדובר בדמות אנטי-ישראלית מובהקת: פלאי האשימה את ישראל ב"רצח בדם קר" של פלסטינים, ב"הפצצת בתי חולים ללא סיבה", ב"הוצאות להורג ללא משפט", ועוד. באירוע אחר פרסם מרכז רקמן חוברת של האו"ם שבה הופיעו, בין היתר, טענות שקריות נגד חיילי צה"ל ומתיישבים יהודים: האשמתם בהתעללות נפשית וגופנית ובהטרדה מינית של פלסטינים, ועוד.

מרכז רקמן אינו מסתפק בהשמעת עמדות ותפיסות עולם, אלא פועל בשטח כדי להטמיע את עמדתו הרדיקלית. **המרכז מוביל מהלך שמנסה לכפות על ישראל למחוק את דיני היהדות ממעמד המשפחה במדינה באמצעות לחץ בינלאומי מהאו"ם.** ביוני 2016 הגיש המרכז לאו"ם דוח שעסק בצורות אפליה נגד נשים המתקיימות, לטענת המרכז, במדינת ישראל, ואשר "**נובעות מהעובדה שהדין החל [בישראל] הוא דתי ומשקף תפיסה אורתודוקסית**";¹ כלשון מגישת הדוח מטעם רקמן. מגישת הדוח אף התייחסה בדבריה לכך שכפייה ולחץ חיצוני על ישראל הוא כלי אפקטיבי מבחינתה כדי לגרום למדינה לפעול על פי תפיסת העולם של מרכז רקמן.

הפעילות המתקיימת במסגרת מרכז רקמן כוללת גם פגיעה בערכים לאומיים ישראלים. כחלק מכך, **המרכז היה שותף למאבק נגד חוק הלאום וחוק המשפט העברי**, יחד עם שדולת הנשים וארגונים נוספים, ופנה לח"כים בדרישה שלא לתמוך בחוקים אלה. כמו כן המרכז קיים כמה שיתופי פעולה עם גופים ואישים אנטי-ישראליים שונים, בעיקר סביב קשריה של ראש המרכז עם גורמים אלה בשנות עבודתה באו"ם.

מעבר לפעילות נגד ערכי המשפחה במסגרת מרכז רקמן, מתקיימת פעילות כזו גם במסגרות אחרות שתחת אוניברסיטת בר אילן. בקמפוס האוניברסיטה מתקיימים אירועי להט"ב שונים, כמו יום ה"גאווה" שהתקיים לאחרונה ביוני 2019. כמו כן, האוניברסיטה קיימה בפברואר 2019 כנס בנושא הפוליאמוריה,

שהתייחס במידה רבה בחיוב לתופעת ניאוף חמורה זו, תוך התייחסות ל"היבטים שונים לאיחוי וריפוי" הקיימים בה. לאחר שקם קול זעקה ברחבי הארץ נגד הכנס, האוניברסיטה שינתה מעט את המאפיינים שלו, אך קיימה אותו בתאריך המתוכנן ובמתכונת דומה לזו המקורית.² כנס נוסף העוסק בהטמעת התפיסה הלהט"בית בחברה הישראלית מתוכנן להתקיים באוניברסיטה בדצמבר 2019.

"אני רוצה תמיד עיניים" (נחנזר)

אנו שמחים להזמין אתכם ליום עיון בנושא:

סוגיות טיפול בפוליאמוריה

יום שלישי, א' באדר תשע"ט, 5 בפברואר 2019
אולם מינץ, בניין 403, אוניברסיטת בר-אילן

תנחה את הערב: **עדי חסיד**, מטפלת מינית מוסמכת, מטפלת זוגית

התכנסות וכיבוד קל	16:00
ברכות	16:20
"בדלתיים פתוחות לרווחה": על פוליאמוריה, יחסים פתוחים ושיפוטיות במרחב הטיפולי	16:30
<small>רועי סמנה, פסיכולוג קליני מומחה, מרצה בחכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת בן-גוריון ובחכנית לפסיכותרפיה של מרכז ויניקט. מאמרים וסקירות פרי עטו פורסמו באתר "פסיכולוגיה עברית" ובכתב-העת "שיחות"; מטפל במבוגרים ונוער בקליניקה פרטית</small>	
פריקט סקס	17:20

ההזמנה לכנס הפוליאמוריה בבר אילן בפברואר 2019 כפי שפורסמה בגרסה הראשונה

היה רע לתפארת:

אוטופיות קוויריות בישראל?

התנסות 14:00 - 13:30

דברי פתיחה וברכות 14:20 - 14:00

15:30 - 14:20
 ציוני דרך להט"בים בישראל
 ילד דני קפלן, אוניברסיטת בר-אילן

הביקור של קוקסיל בתל אביב - השיטה ראשונה לקיום טרנס
 גיל אונלשטיין, Northwestern University, Evanston

בין הפטיש לסדן: דילמות של פלסטינים להט"בים תחת זיכוי כפול
 ניצאר חליו, אלחאן, הקבוצות הערביות בארצות הברית

"הזנות להיות שונה": טקס הקהילה ההומוסבית ביד ושם, מאי 1994
 שרון ליבוב, אוניברסיטת חיפה ועמית קמה, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

הפסקת קפה 16:00 - 15:30

אוטופיות קוויריות 17:10 - 16:00
 ילד אחיקם פרבר-צוראל, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

הזמן מרחב של מסיבות קוויריות
 אבנר דוגל, האוניברסיטה העברית

האירוחיון מניע לישראל: המזמים אוהדי אירוחיון באוטופיה קווירית
 גיל הרנל, אוניברסיטת בר-אילן

תכירונו לעמוד לפניך: אוטופיה יהודית-קווירית בזמן תפילה
 אלעד בן לול, המכללה האקדמית נתניה

הפסקת קפה 17:30 - 17:10

דיסטופיה 18:40 - 17:30
 ילד גיל הרנל, אוניברסיטת בר-אילן

אהבה להט"ת ואקטיביזם - סיפורו של "בית נשים פמיניסטי"
 אביגיל ארזקרוץ חוצץ, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

"האומץ להיות נורמלי" - שיתוף סותרים וסאניקה חוסרית על פוליאמוויה בישראל
 ליה רוסטילי, Manchester Metropolitan University

ההתנגדות לקואופטיביות: על הסכנות הדיסטופיות של לימודים קוויריים ופוליטי קת זמיות עכשוויים
 עמליה ישראלי-בנן, התנועת ללימודי מגדר, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

הפסקת קפה 19:00 - 18:40

בין אוטופיה לדיסטופיה 20:00 - 19:00
 ילד עדי מורנו, אוניברסיטת חיפה

זכויות להט"ב והפוליטיקה שלהם - בין

בתמונה: פרסום לכנס להט"ב בבר אילן בדצמבר 2019

על פי האמור לעיל ניתן להתרשם כי מרכז רקמן ומוסדות נוספים במסגרת אוניברסיטת בר אילן מקדמים כיום סדר יום הפוגע בערכי המשפחה ותומך באופן ברור בתפיסות עולם פמיניסטיות רדיקליות ואג'נדת הלהט"ב. יש לציין שכל זה נעשה באופן חד צדדי - באוניברסיטה לא קיים חוג ללימודי משפחה או מסגרת אקדמית אחרת העוסקת בחיזוק ערכי המשפחה.

אנו קוראים להנהלת אוניברסיטת בר אילן להפסיק מציאות אבסורדית זו, שבה מוסד שהוקם על בסיס הערכים שצוינו למעלה מוביל כיום מגמה לפגיעה בערכי המשפחה היהודיים והכלל אנושיים כאחד. המאבק שמתקיים בין כותלי האוניברסיטה נגד המשפחה, ובמידה רבה אף נגד ערכים לאומיים רבים, חייב להיפסק.

... האחוה הגאה באוניברסיטת בר אילן < יום הגאוה- בר אילן

3 שעות · Facebook for Android

Save the date!!!

יום הגאוה, בחסות האחוה הגאה בבר אילן, יתקיים בעז'ה ביום שני, ה-17, בהפסקות של 11:30 ו-13:30 ברחבת הדשא המרכזית ליד בנייני ה-500.

פרטים נוספים בקרוב.

פרסום על יום ה"גאוה" 2019 בקמפוס אוניברסיטת בר אילן

הקדמה

אוניברסיטת בר אילן נוסדה בשנת 1955, במטרה לקדם לימודים מדעיים בגישת "תורה עם דרך ארץ" וברוח היהדות האורתודוקסית. כחלק מכך, האוניברסיטה נקראה על שם הרב מאיר בר אילן, מראשי תנועת המזרחי והציונות הדתית.³ הקמת אוניברסיטה בעלת אוריינטציה דתית נתקלה בהתנגדות קשה: ראשי המדינה נמנעו מלהגיע לטקס הנחת אבן הפינה והמועצה להשכלה גבוהה (המל"ג) סירבה להכיר בתארים שלה, ואף איימה על ראשיה בתביעה פלילית אם יעניקו תארים לבוגריהם. רק לאחר כאחת עשרה שנים קיבלה האוניברסיטה הכרה מלאה מהמל"ג ורישיון להענקת תואר ישראלי.⁴ במסמך זה יוצג כי למרות הרוח האורתודוקסית שבה הוקמה האוניברסיטה, כיום מקדמים מרכז רקמן, הפועל במסגרת האוניברסיטה, וכן מוסדות נוספים בבר אילן, סדר יום ברור לקעקוע יסודות המשפחה היהודית במדינת ישראל. מאבק זה מתקיים במוסדות אלה לצד שותפות חלקית במאבק נגד הזהות הלאומית היהודית בכללה במדינה. בהמשך יוצגו ביטויים תפיסתיים ומעשיים לשותפות במאבק לאומי זה.

המקורות שמסמך זה מתבסס עליהם כוללים בין היתר את הבאים: ראיונות באמצעי תקשורת שונים שהתקיימו עם אישים בכירים ממרכז רקמן ומוסדות נוספים מבר אילן שיוזכרו בהמשך, הרצאות וכנסים שהתקיימו במרכז רקמן, מסמכים וחומרים כתובים שפורסמו על ידי המרכז, ועוד. אנו מקווים כי פרסום מסמך זה יעורר את הציבור הרחב להבין את חומרת הדברים ולקרוא להנהלת האוניברסיטה להפסיק את המאבק נגד המשפחה היהודית ונגד ערכים לאומיים חשובים המתנהל תחת חסותה.

רקע: המוסדות העוסקים במגדר ובמשפחה באוניברסיטת בר אילן

באוניברסיטת בר אילן קיימים כמה מוסדות העוסקים במגדר ובמעמד האישה והמשפחה: מרכז רקמן, המרכז למשפט יהודי ודמוקרטי והחוג ללימודי מגדר. דוח זה יתמקד בעיקר בפעילות המתקיימת במסגרת מרכז רקמן.

מרכז רקמן נוסד על ידי פרופ' רות הלפרין-קדרי, פרופ' למשפטים באוניברסיטת בר אילן, והיא העומדת בראשו עד היום.⁵ הלפרין-קדרי היא שותפה פעילה בעבר ובהווה בארגונים ובפורומים רבים בעלי תפיסה ליברלית רדיקלית, חלקם נתמכי הקרן החדשה לישראל. כחלק מכך, היא חברה בצוות המשפטי של שדולת הנשים, נמנית עם מייסדות קולך ושותפה פעילה בארגון גם כיום, וחברת ועדת אות אמיל גרינצוויג המוענק מדי שנה על ידי האגודה לזכויות האזרח.⁶ נוסף על כך, בשנים 2007-2018 היא הייתה חברה בוועדה של האו"ם לביעור אפליה נגד נשים (CEDAW), ובשנת 2018 נבחרה לאחת ממאה הנשים המשפיעות בעולם בתחום השוויון המגדרי.⁷ ביחס לפעילותה באו"ם היא הבהירה שגם אם נבחרה מטעם ישראל, בעבודה עצמה בוועדה היא לא מייצגת את המדינה אלא "פועלת למען נשות העולם".⁸

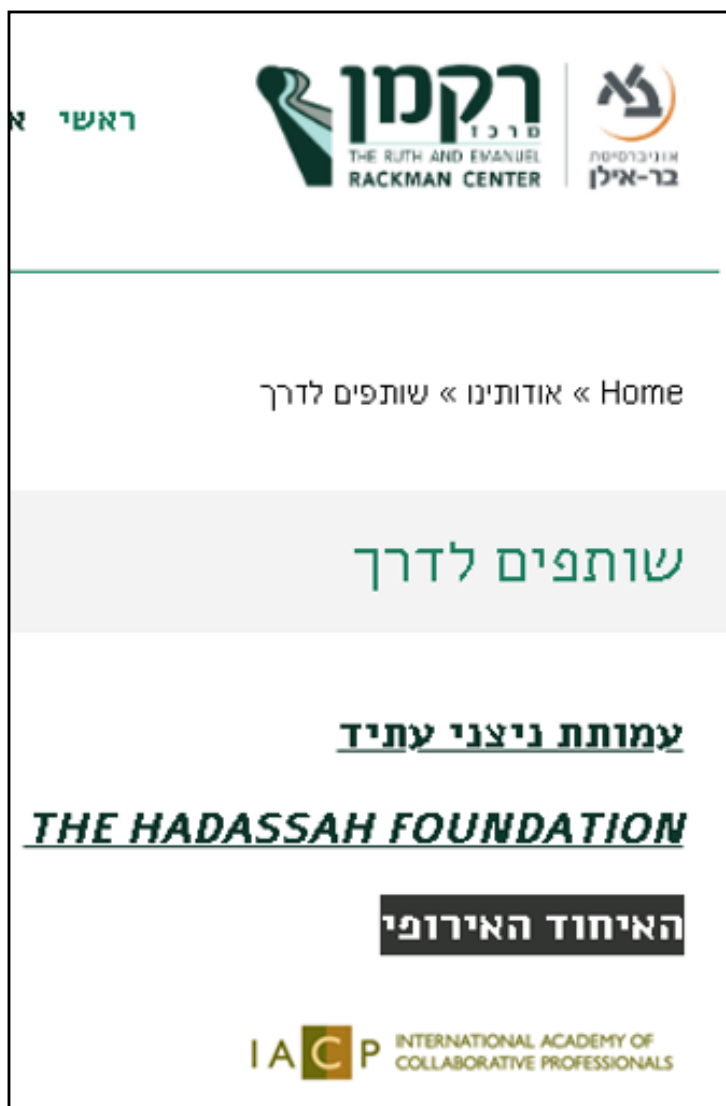
המרכז למשפט יהודי ודמוקרטי הוקם בשנת 2015 על ידי פרופ' שחר ליפשיץ,⁹ העומד בראשו גם כיום.¹⁰ ליפשיץ הוא בוגר ישיבת ההסדר הר עציון ובעל הכשרה אקדמית מאוניברסיטת בר אילן, מתחילת דרכו האקדמית ועד היום. הוא נחשב חוקר מוביל בדיני המשפחה ומי שעיצב את החשיבה האזרחית בתחום זה. כחלק מכך, ליפשיץ הוא היוזם של רעיון ברית הזוגיות, שאותו הגה במסגרת הפרויקט "חוקה בהסכמה" של המכון הישראלי לדמוקרטיה.¹¹ אהרון ברק התבטא כי ליפשיץ יצר תחום מחקר משפטי חדש וכי הוא כותב מחדש את דיני המשפחה במדינת ישראל.

ליפשיץ עומד בראש תוכנית "זכויות אדם ויהדות" במכון הישראלי לדמוקרטיה, יחד עם שני פרופסורים נוספים. תוכנית זו מציגה בעצם את ערך זכויות האדם כערך שווה ליהדות, ומתייחסת לשני ערכים אלה כ"שני רכיבים" של "הזהות הישראלית".¹²

ניתן להתרשם כי במרכז רקמן ובמרכז למשפט יהודי ודמוקרטי רווחת גישה דואלית של "היה יהודי בביתך ואדם בצאתך". דהיינו, מן הצד האחד משתמשים בשפה הלכתית, מארחים רבנים ועושים מאמץ להיתפס כחלק מהציבור הדתי האורתודוקסי. אך מן הצד השני, מוסדות אלה מנהלים מדיניות שבה תוקפים את ההלכה בכלל ואת הרבנות ומערכת בתי הדין בפרט, ומקיימים קשרים הדוקים באמצעות מחקר וכנסים עם פוליטיקאים בעלי אג'נדה רדיקלית ביחס למשפחה, כדוגמת ח"כ מרב מיכאלי.¹³ מרכז רקמן אף מקיים קשרים שונים עם ארגונים ליברליים-פוסטמודרניים בתחום המשפחה, לרבות אלו הנתמכים על ידי הקרן החדשה לישראל.

יש לציין כי מרכז רקמן מקבל מימון מהאיחוד האירופי לצורך פעילותו. האיחוד האירופי מופיע ברשימת השותפים של מרכז רקמן באתר המרכז,¹⁴ ואף הלפרין-קדרי עצמה התייחסה בדבריה למענק האיחוד

האירופי למרכז.¹⁵ יש לציין כי מימון מהאיחוד האירופי מגיע ליעדים רבים בארץ כמימון זר שמטרתו להשפיע על החברה הישראלית.¹⁶

האיחוד האירופי ברשימת "שותפים לדרך" באתר מרכז רקמן¹⁷

גורם נוסף באוניברסיטה בעל השפעה רבה על תחום המשפחה הוא החוג ללימודי מגדר.¹⁸ חוג זה עוסק רבות בסוגיות המשפחה, מעמד הגבר וגבריות ומעמד האישה והילדים במשפחה. בין הסוגיות הבולטות בלימודי הגבריות שהחוג עוסק במחקר ובעשייה חברתית סביבן, ניתן למצוא את הבאות: גבריות חדשה ואקטיביזם מגדרי, חינוך חניכה והסללה של בנים ונערים, גבריות הומוסקסואלית ותיאוריה קווירית.¹⁹

פרופ' דני קפלן, ראש המגמה ללימודי גבריות בתוכנית ללימודי מגדר בבר-אילן, התראיין בעבר ל"גלובס", בכתבה שעסקה בכמה מחקרים על אבות, ובהם: גברים שמתחרטים על כך שהפכו לאבות, ואבות שבחרים לגדל ילדים ללא מעורבות נשית. בכתבה אמר קפלן: "אבהות מעורבת ומטפלת

[מטפלת היא לרוב בקרב הומוסקסואלים, כפי שציין קפלן לפני כן] הופכת ליותר ויותר מרכזית ויש לה יותר לגיטימציה היום, אבל בשטח היא עדיין לא קיימת מספיק. גם המדינה לא עושה יותר מדי בשביל לעודד את זה. בדיון הציבורי והחקיקתי לפחות מתחילים לחשוב על כך...²⁰

פעילויות שונות הפוגעות בערכי המשפחה והלאום ב'מרכז רקמן'

מרכז רקמן הוא אחד הגופים המובילים את המאבק למחיקת ההלכה היהודית מדיני המשפחה והמעמד האישי בישראל. לצורך מאבק זה, מרכז רקמן אינו בוחל בלחץ על המדינה באמצעות מנופי כוח שניים במחלוקת, כמו הגשת דוחות צללים לאו"ם. נוסף על כך, המרכז שותף למאבקים שונים שנועדו לטשטש את זהותה היהודית של מדינת ישראל בתחום המשפחה והמגדר, ואף בנושאים שאינם קשורים למגדר באופן ישיר, כמו המאבק נגד חוק הלאום. להלן כמה דוגמאות לטיעונים שהוצגו כאן.

א. הגשת דוח צללים לאו"ם במטרה להכפיש את ישראל ביחס לדיני המשפחה היהודיים שהיא מקיימת ולכפות אותה לבטלם (יוני 2016)²¹

עו"ד מירי ברנשטיין, מהיחידה לקידום מדיניות ציבורית וחקיקה במרכז רקמן,²² דיווחה על הגשת דוח הצללים על ידי המרכז.²³

בראשית דבריה עו"ד ברנשטיין פירטה את הרקע להגשת דוח הצללים: ישראל חתומה על האמנה לביעור אפליה נגד נשים של האו"ם מאז שנת 1980. ישראל מחויבת להגיש דוחות לאו"ם אחת לארבע שנים, בהם היא מסבירה איך היא עומדת בקריטריונים של האמנה. ברנשטיין מסבירה כי ביוני 2016 מרכז רקמן הגיש דוח צללים לאו"ם, לפני הגשת הדוח הרשמי של ישראל. לדבריה, בשלב הבא ועדת האו"ם מבקשת מהמדינה התייחסות לבעיות שהוצגו בדוח הצללים וכן התייחסות לנושאים נוספים על בסיס דוחות קודמים שהמדינה הגישה. כחלק מכך, ישראל מחויבת להגיש דוח שבו תצטרך לענות איך ככוונתה לטפל בבעיות שהוצגו לפנייה. לאחר מכן המדינה מוזמנת לאו"ם, ונציגי המדינה יצטרכו לעמוד בפני נציגי הוועדה ולתת להם דין וחשבון. בשלב האחרון הוועדה תכתוב דוח על המדינה שבו תפרט הערכות חיוביות ושליליות על המדינה, מה עליה לתקן ולשפר, ועוד. להלן ציטוט מסקירה שנתנה עו"ד ברנשטיין ביחס לדוח הצללים שהמרכז הגיש:

בטרם אכנס לגוף הדו"ח שהגיש מרכז רקמן אני רוצה קצת לדבר על המטרה של כל התהליך הזה בפני הוועדה. המטרה הסופית היא כמובן **לגרום למדינה לבחון את עצמה ע"מ לשפר את התפקוד שלה בנושאים שונים**... המטרה היא לקדם זכויות נשים ולהביא לסיום האפליה בנושאים שונים. ארגוני החברה האזרחית מעלים את הנקודות שהם סבורים שיש לטפל בהן **והמדינה מתבקשת להתמודד עם הנקודות האלה מול ועדת האו"ם. ההתמודדות עם נושאים בפני גורם חיצוני מביא לתהליך של בדיקה עצמית שלא תמיד קורה באופן רגיל.**

בחודש יוני 2016 הגיש מרכז רקמן דו"ח לוועדה לביעור האפליה נגד נשים. **הדוח הוא כמובן דוח מטעם גוף אזרחי שהוא קודם לדו"ח של המדינה כמו שאמרנו**... הדוח מציין שורה של נושאים בתחום דיני המשפחה שבהם אנחנו חושבות שהמדינה יכולה לשפר

את עצמה. לגבי כל אחד מהנושאים הדוח סוקר את המצב המשפטי הקיים, תוך הצבעה על הבעייתיות שיש בו...

הנושאים בהם עסק הדוח שלנו... בעיית מסורבות הגט, נישואי קטינות, העדר נישואים אזרחיים בישראל, ביגמיה ופוליגמיה, השינויים בחזקת הגיל הרך, פגיעה בגישה לערכאות לנשים בענייני מעמד אישי, אלימות של ארגוני גברים ובקשות מקלט, הדרת נשים בממסד הדתי ובמרחב הציבורי, וגירור נשים...

החלק הראשון של הדוח עוסק בעצם בהסבר על הדין החל על נישואים וגירושים בישראל... בניגוד לתחומים אחרים שבהם חל בעצם הדין האזרחי, בישראל תחום הגירושים והנישואים חל בעצם על פי הדין הדתי. **והיה צורך להסביר לוועדה את המורכבות של הדין החל ואת השפעותיו על נשים... באופן כללי אפשר לומר שמרבית מה שאנחנו תופסים כבעיות בדין המשפחה בישראל נובעות מהעובדה שהדין החל הוא דתי ומשקף תפיסה אורתודוקסית...**

אני חייבת להודות שבתחילת הכתיבה של הדוח חשבתי שאני בעצם כותבת על פן זניח ושולי בתחום של אפליית הנשים בישראל. חשבתי שיש תחומים רבים אחרים שיש לשים עליהם יותר דגש: אפליית שכר בעבודה, סחר נשים, ועוד... אבל ככל שנכנסתי יותר לעומק כתיבת הדוח למדתי שאפליית נשים בישראל מתחילה מהבסיס הכול כך ראשוני של הדרך בה אנחנו מתחננות והדרך בה הדת שולטת עלינו בתחום הזה... אני רוצה להודות לפרופ' רות הלפרין קדרי...

בתמונה: עו"ד ברנשטיין ממרכז רקמן מדווחת בכנס של המרכז על דוח הצללים שהמרכז הגיש לאו"ם נגד מדינת ישראל²⁴

ב. התנגדות לחוק הלאום ולחוק המשפט העברי

המרכז הצטרף לשדולת הנשים,²⁵ ליוצו,²⁶ ולארגוני נשים אחרים, ביניהם ארגונים נתמכי הקרן החדשה לישראל, במאבקם נגד חוקים אלה. הארגונים דרשו מחברי הכנסת שלא לתמוך בחוקים אלה, שלטענתם "יפגעו בזכויות הנשים". בהקשר זה פרסם מרכז רקמן: "חוק הלאום המוצע כעת עתיד להפר את האיזון העדין שבין מדינה יהודית למדינה דמוקרטית... פנייה לדין הדתי, כברירת מחדל בהיעדר מוצא אחר, מעלה חשש שזכויותיהן של הנשים באשר הן במדינת ישראל ייפגעו פגיעה אנושה, ואת זאת אנו מבקשים למנוע".²⁷

ג. ראש מרכז רקמן הזמינה לאוניברסיטה דמות אנטי ישראלית מובהקת

ראש מרכז רקמן, פרופ' רות הלפרין-קדרי, הזמינה את נציבת זכויות האדם של האו"ם נבי פלאי לפאנל שולחן עגול בפקולטה למשפטים באוניברסיטה. פלאי התבטאה בעבר באופן אנטי ישראלי חריף ביותר. כחלק מכך, היא האשימה את ישראל ברצח בדם קר' של פלסטינים, ב'הפצצת בתי חולים ללא סיבה', ב'הוצאות להורג ללא משפט', ב'אלימות חסרת מעצורים כנגד משלחת סיוע הומניטרי' במשט המרמרה ועוד.

האירוע התבטל בעקבות פעילות של תא הסטודנטים 'הפורום למען ארץ ישראל'. יו"ר תא הסטודנטים, רנן שוורצמן, טען שתחת המעטה הפמיניסטי פועל מרכז רקמן לחתירה נגד ערכים ציוניים ויהודיים.²⁸

ד. מרכז רקמן פרסם חוברת של האו"ם שבה טענות שקריות נגד חיילי צה"ל ומתיישבים יהודים

המרכז פרסם חוברת שעיקר תוכנה הוא תרגום לעברית של אמנת CEDAW, ועדת האו"ם למאבק באלימות נגד נשים, שהלפרין קדרי שימשה כסגנית יו"ר הוועדה הזו באותה תקופה. בחוברת, תחת הסעיף "אלימות נגד נשים והטרדתן בשטחים הפלסטינים הכבושים", נכתב כי "... הוועדה מציינת בדאגה עמוקה כי נשים ונערות פלסטיניות ממשיכות לסבול ממתקפות אלימות הן על ידי גורמים מדינתיים (חיילים ישראלים) והן על-ידי גורמים לא-מדינתיים (מתנחלים, בין היתר), כמו גם מכל צורות האלימות האחרות בקהילותיהן, לרבות הפרת זכותן לחיים, התעללות גופנית, נפשית ומילולית והטרדה מינית.."

לשאלת כתב ערוץ 7, מדוע פרופ' הלפרין קדרי לא מצאה לנכון למחות בפני חברי הוועדה על העלילה נגד חיילי צה"ל ומתיישבי יהודה ושומרון, מסר דובר בר אילן: "פרופ' הלפרין קדרי מכהנת בוועדה כמומחית עצמאית ולא כנציגת ישראל... על פי תקנון הוועדות לזכויות האדם של האו"ם, מומחה איננו רשאי לקחת חלק בדיוני הוועדה שלה הוא מייצג ובהחלטותיה הנוגעות למדינת אזורות". לאחר פניית ערוץ 7 הוסרה החוברת ממיקומה המקורי באתר מרכז רקמן.²⁹

ה. קעקוע מעמד המשפחה באמצעות ניסיון למחיקת מעמד הממזרים

בדצמבר 2017 קיים המרכז כנס שכותרתו הייתה: "ממזרים, סימון ומחיקה". הכנס התקיים לרגל הוצאה לאור של ספר בשם זה, שפורסם בהוצאה משותפת של מרכז רקמן עם גופים נוספים.³⁰ לקראת קיום הכנס, הוא קיבל חשיפה בתוכנית הרדיו "העונג השישי" בגל"צ. משמעות "מחיקת" הממזרים שעליה הכנס מדבר, כפי שגם עולה מהפרשנות שניתנה לכך בתוכנית הרדיו הנ"ל, היא מחיקת המעמד הזה באופן הנוגד לתפיסת היהדות.³¹

”רוצה לומר שבמאה ה-21 הממזרות גם היא חייבת לשנות את מעמדה ואת ההתייחסות אליה. אם יש לך ממזר שהוא תוצאה של יחסי מין בין אב לביתו, אתה תחשוב פעמיים אם אנחנו יכולים להכשיר כזה דבר, מצד שני למה שהוא ישלם את המחיר. לא הוא אשם. תעניש את העברייני...”

3.12.17 3:12:17
ממזרים
סימון ומחיקה

מרכז רקמן לקידום סעוד האישה באוניברסיטת בר אילן
מתכבד להזמין לכנס הלכתי בנושא:

'ממזרים: סימון ומחיקה'
בכנס יושק הספר 'ממזרים: סימון ומחיקה'
עריכה: **נורית יעקבס-יטון ואמילי ד' בילסקי**,
עריכה אקדמית: פרופ' **רות הלפרין-קדרי**

הכנס יתקיים ביום ראשון 3.12.2017
בין השעות 16:00-19:30
באולם בק, אוניברסיטת בר אילן

16:00-16:10 התכנסות וכינוס קל
16:10-16:25 דברי ברכות

פרופ' **אנון מרז**, דיוקן הסקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר אילן
פרופ' **רות הלפרין-קדרי**, ראשת מרכז רקמן, אוניברסיטת בר אילן

16:25-16:45 **נורית יעקבס-יטון**, בימאית מרצים, אגרת התערוכה ושירת הספר
'ממזרים: סימון ומחיקה' סגס אסותי אקסביסי

16:45-18:00 **מושב הלכתי תיאולוגי**
בהשתתפות:
הרב פרופ' **דניאל שורבר**, נשיא הסכני הבוה לתורה
הרב **דבקה לביץ**, מרכז צדק לנשים
ד"ר **רעות עיר** - שי, התכנית ללימודי מגדר, בר-אילן, עמותת מחקר - סגן הרשם, ירושלים
פרופ' **עפתי רדיגה**, הפקולטה למשפטים בר אילן

18:00-18:15 הפסקה

18:15-19:30 **מושב משפטי חברתי**
בהשתתפות:
פרופ' **רות הלפרין-קדרי**, ראשת מרכז רקמן, אוניברסיטת בר אילן
הרב ד"ר **עליזה לביא**, ספילנת יש עתיד
הרב **סרב טיכאל**, ספילנת העבודה
עורך אדי **וייס**, סגן היועץ המשפטי של משרד העבודה החותם והשירותים החברתיים
בא כוח היועץ המשפטי לממשלה

הספר יצא לאור בתמיכתה הנדיבה של קרן פוזן.
בהוצאה משותפת של מרכז רקמן.
'ממזרים: סימון ומחיקה' - נורית יעקבס-יטון ואמילי ד' בילסקי

1.0. ניסיונות לכפייה תרבותית אנטי-חרדית נגד אורח החיים המשפחתי של מגזר זה

- מרכז רקמן שותף בעתירה לבע"צ ממרץ 2015, בדרישה להסיר סעיפים מתקנון המפלגות החרדיות, אגודת ישראל ו"ס, שלפיהם נשים לא תוכלנה להיות חברות מפלגה או להיבחר מטעמן לכנסת. בדיון שהתקיים בעתירה, הציג היועץ המשפטי לממשלה את עמדת המדינה. לדבריו, אף על פי שמדובר באפליה, זה נוהג המקובל בקהל הבוחרים של המפלגה - הפרדה על בסיס נימוק הלכתי, ולא יהיה זה נכון להתערב בייחוד התרבותי של החברה החרדית. הלפרין-קדרי התנגדה בתוקף לדברי היועמ"ש: "שתי המפלגות הללו הן חלק מהמשחק הדמוקרטי, והן חייבות לקבל עליהן את כללי המשחק הבסיסיים של הדמוקרטיה"³².

- הלפרין-קדרי חתמה על תצהיר תמיכה בעתירה לבג"צ נגד לימודים בהפרדה באקדמיה.³³

בתמונה: ח"כ עאידה תומא סלימאן בכנס של מרכז רקמן בנושא "חשיבות העבודה הבינ"ל בקידום מדיניות בישראל" (פברואר 2018)³⁴

בתמונה: זהבה גלאון וח"כ מיכל רוזין ממרצ, לצד ח"כ שולי מועלם רפאלי, אז מ'הימין החדש', חותמות על אמנה של 'מרכז רקמן' (מרץ 2019)³⁵

תפיסות העולם העומדות בבסיס פעילות מרכז רקמן

בפרק זה נעסוק בתפיסות ובדעות המבטאות את הלך הרוח השורר במרכז רקמן, וזאת על פי התבטאויות וציטוטים שונים של בכירים במרכז וכן של כמה אורחים שנשאו דברים בכנסים שהתקיימו בו.

היחס ל"כיבוש" הישראלי

- "יש אמנם הרבה שטחים שהם מאוד בעייתיים בעיני. הכיבוש, היחס לפלסטינים או האפליה נגד ערביי ישראל. זה הקונפליקט הקיומי שלנו." ³⁶ (הלפרין-קדרי)

הקונפליקט בין העולם הדתי לבין העולם הליברלי

- "כמי שמחויבת למערכת ההלכה, ובה בעת לתפיסת העולם הביקורתית...³⁷ (הלפרין-קדרי)
- [את חיה בקונפליקט בין היותך אישה שפעילה לשוויון לנשים לבין היותך דתייה?] "אני חיה את המתח הזה יום-יום... אני שומרת מצוות ומחויבת להלכה **כפי שאני מבינה אותה**. ואני מאמינה שהשינוי החשוב ביותר שמתרחש בחברה הדתית הוא הפמיניזם הדתי והחרדי, שמתחיל להתהוות."³⁸ (הלפרין-קדרי)
- [מתקרב רגע שבו תרגישי שאינך יכולה עוד להיות חלק מהחברה הדתית-לאומית, מבחינה פמיניסטית ופוליטית?] "**כל הזמן יש לבטים. ואני מודה שהם גוברים בשנים האחרונות**, במידה רבה גם כחלק מהפוליטיזציה הגוברת של הדת."³⁹ (הלפרין-קדרי)
- "הלידה הרשמית של הלפרין-קדרי כפמיניסטית אירעה ב-89' בבית כנסת ליברלי בניו הייבן, כאשר עלתה לתורה."⁴⁰

היחס לבתי הדין הרבניים

- בעקבות ביטול השתתפותו של דיין בבית הדין הרבני בנתניה בכנס של מרכז רקמן, טענה הלפרין-קדרי כי ועד הדיינים מטיל חרם על ארגוני הנשים: "שוב הדיינים הקיצוניים סותמים פיות - אבל הפעם לא את שלנו, הנשים, אלא את של חבריהם שחושבים קצת אחרת מהם, ועמדוניהם לא תואמות את הקו המיינסטרימי הנוקשה והמחמיר."⁴¹
- "בתי המשפט האזרחיים קיבלו והפנימו את דיני הגירושין המפלים שבהלכה היהודית."⁴² (הלפרין-קדרי)
- "עדיין אין דיינות ... אני מקווה שאנחנו מתקרבות לשינוי."⁴³ (הלפרין-קדרי)
- בסוגיית גירושים שהובאה לפניו, מנע בית הדין מאישה שבגדה בבעלה לקבל חצי מהדירה שהייתה שייכת לבעלה טרם התחתנו. יש לציין כי על פי החוק הישראלי, רכוש של כל אחד מבני הזוג (הבעל

או האישה) טרם נישאו הוא רכוש שלו בלבד. בעקבות החלטת בית משפט שהתקבלה בעבר, מקובל להתייחס לדירה שבה התקיימו חיים משותפים של בני הזוג כרכוש השייך לשניהם. בית הדין קבע - אם הייתה תקלה (בגידה) בחיים המשותפים, חוזרים לדין הרגיל שבו הדירה, שכאמור הייתה שייכת לבעל, לא תחולק בין שניהם. דין זה היה נכון גם במקרה הפוך: אם הבעל היה בוגד באשתו והדירה הייתה שלה, הוא לא היה מקבל חלק בה. האישה עתרה לבג"צ, שקבע כי אין לבית המשפט להתערב בפסיקת בית הדין.

הלפרין-קדרי תקפה בחריפות את החלטת בג"צ, והגדירה אותה כ"רעידת אדמה". לדבריה, "השופטים... מנסים להסוות את השלכות העומק בהסתרתם מאחורי הנמקה טכנית ויבשושית, אך זו זריית חול בעיניים. פסק הדין הנוכחי הוא הפיכה מוחלטת של כל מה שהתרחש ב-25 השנים האחרונות בזירת דיני המשפחה, במערכת שבין המשפט הדתי לאזרחי". הלפרין-קדרי הזהירה מפני האפשרות שהפסיקה תיצור "**לגיטימציה מלאה להכנסת שיקולים דתיים-מוסריים לשאלות אזרחיות של רכוש**" ובעקבות זאת תפגע בנשים רבות המבקשות להתגרש.⁴⁴

על שינוי דרך הקידושין ההלכתית ברבנות

● "אנחנו עוסקות כבר שנים בכל מה שקשור לנושאים הכואבים ביותר של דיני משפחה ופגיעה בנשים בדיני משפחה בישראל. רצינו לנסות לפענח מהו בדיוק המרכיב בזוגיות ההלכתית או הדתית שמאפשר את המלכודת הזאת של סרבנות הגט ואת סחית הנשים. **יש עכשיו יותר ויותר זוגות צעירים שמודעים למבנה ההלכתי הבעייתי ומעוניינים להתגבר עליו**, למצוא דרכים שעוקפות את המלכודת הזאת ועדיין להישאר בספרה ההלכתית. **היה לי מאוד ברור שאם נוכל להציע להם דרך אחרת, שמעקרת את המרכיב הקנייני מטקס הקידושין ההלכתי**, אך שעדיין מהווה דרך לגיטימית מבחינה הלכתית...

אני מאוד מאמינה שזו דרך שההלכה צריכה להתפתח וללכת בה. השינויים ההלכתיים נמצאים בתהליך דיאלקטי, גם מלמעלה וגם מלמטה. למרבה הצער, במציאות הישראלית השינוי שמגיע מלמעלה הולך ונעשה מאובן ומשותק. עם זאת, המצוקה והרצון לשינוי בשטח גוברים. המטרה היא להניע את התהליכים האלה."⁴⁵ (הלפרין-קדרי)

על נישואין אזרחיים

● "הדרך להמשיך מסורת חשובה זו אינה בכפייה אלא בבחירה, מתוך דו-שיח מתמשך, אשר **חייב להצמיח טקסי נישואים שוויוניים ומערכות זוגיות שוויוניות**. מתן אפשרות לבחור את הדרך שבה נישאים ומתגרשים וביטול האפליה המתמשכת של כמחצית מהציבור בישראל (כלל הנשים)".⁴⁶ (הלפרין-קדרי)

● "בלעדיותם של הנישואים הדתיים בישראל כדרך היחידה המוכרת רשמית, כלומר אי - האפשרות לקיים בישראל נישואים אזרחיים שיזכו בהכרה משפטית - פורמלית, היא **הפרה חמורה של זכויות אדם**, ופוגעת במיוחד בכמה קבוצות. בראש ובראשונה היא פוגעת במנועי החיתון, אלה שהדינים הדתיים השונים אינם מאפשרים להם להינשא זה לזו: החל בפסולי החיתון מבחינה הלכתית... **וכללה בהגבלת הנישואים לאיש ולאשה בלבד ומניעת נישואי בני אותו מין**... אין להשלים עם הפגיעה המתמשכת בזכויות אדם בסיסיות באמתלה של מניעת התבוללות. **גם עקרונות העל של הבטחת לכידות העם היהודי ושמירה על כך שהיבטים שונים בקיומה של מדינת ישראל יהיו בעלי זהות יהודית אינם יכולים להיות מושגים במחיר של הפרת זכויות יסוד**".⁴⁷ (הלפרין-קדרי)

על הדת היהודית בכלל

- **[הבעיה טמונה בדת?]** "אני אומרת את זה בכאב עמוק, אבל כן. הבעיה היא האופן שבו גברים שעדיין עומדים בהנהגות של הדתות האברהמיות מובילים אותן. הדת יכולה להיות כוח גואל, משחרר, מקדם ומיטיב, אבל כבר ראינו שהמלחמות הכי איומות היו בשמה, ואנחנו עדות עכשיו לשימוש מעוות וקשה בה".⁴⁸ (הלפרין-קדרי)
- השוואה בין היהדות לאסלאם כדתות פטריארכליות שמפלות נשים לרעה: "...שותפות בקשיים מאד מאד עמוקים שלא רק אנחנו בישראל חוות אותן ולא רק נשים יהודיות... אלא גם נשים ערביות, וגם נשים ערביות פלסטינאיות בישראל... וברשות הפלסטינית. יש לנו... כל כך הרבה מן המשותף כנשים שחיות תחת הפטריארכיה, כנשים שנתונות עדין למשטר של דינים מפלה..."⁴⁹ (הלפרין-קדרי)
- "בבית הכנסת האורתודוקסי הטיפוסי הנשים שוליות לחלוטין, נמצאות מאחורי מחיצה ולא נוכחות בכלל בעשייה הדתית. אישה יכולה לקרוא בתורה, לעלות לתורה, להוביל את התפילה בכל החלקים, למעט דברים שבקדושה. היא לא נספרת למניין, אבל אין איסור לומר בבית הכנסת שמבחינתנו המניין מורכב מעשרה גברים ועשר נשים, ועד שיגיעו עשר נשים לא נתחיל את התפילה".⁵⁰ (הלפרין-קדרי)
- "במקומות שיש חיכוך בין תפיסת עולם מסורתית שתואמת עידנים קצת פחות מתקדמים לבין האמונה של כולנו בשוויון מגדרי, דווקא הדת היא זו שצריכה להתאים את עצמה למאמיניה ולא להיפך... הלכות משתנות, מציאות משתנה".⁵¹ (אוה מדד'בוז', מנכ"לית הרשות לקידום מעמד האישה, בדברים שאמרה בכנס של מרכז רקמן, פברואר 2018)

התייחסות להלכה ולתורה כפוגעת בנשים

- "שפת ההלכה - המשפט העברי - הינה פטריארכלית בכל אחד מהמובנים האלה... דימויים גבריים... ביטויים פוגעים כלפי נשים... היעדר התייחסות לנשים, ועוד".⁵² (הלפרין-קדרי)
- "ישראל היא המדינה היחידה מבין המדינות המתועשות בה מתקיימת אפליה משפטית פורמלית של נשים... נוכח אופיין... הפטריארכלי של חוקים דתיים, כל הנשים בישראל... מוצאות עצמן נתונות לחוקים מפלים בתחומים הקריטיים ביותר של חיי המשפחה..."⁵³ (גילית ענבר, אחראית על פרויקט 'קידום והנגשת זכויות נשים בדיני משפחה בישראל' ברקמן בשיתוף האיחוד האירופי ובעלת תפקידים נוספים במרכז. הייתה שותפה בהקמת רשות התנדבות לאימהות במסגרת תוכנית ארצית מטעם מכללת אורנים).⁵⁴
- "ככל שכוחן של נשים מתחזק, הפטריארכיה מוצאת דרכים מתוחכמות יותר ואכזריות יותר לשמר את כוחה".⁵⁵ (הלפרין-קדרי)

התנגדות חריפה ללימודים בהפרדה, כולל השתתפות בעתירה נגד פעילות זו

- "יש מחיר כבד לחיבוק שהמדינה נותנת לדרישה של הפרדה מגדרית כתנאי לשילובם של חרדים בלימודים הגבוהים ובשוק העבודה. המחיר הוא יותר מדי גבוה. המחיר הוא מתן לגיטימציה

פורמלית להפליית נשים ולדחיקתן החוצה... החיבור של הדת והמדינה בישראל, והכניעה של הציבור החילוני לדרישות מצד הציבור החרדי, הביאו לכך שאנחנו פורסים שטיח אדום בפני הדרישות מרחיקות הלכת ביותר של הפרדה".⁵⁶ (הלפרין-קדרי)

● במסגרת עתירה לבג"ץ נגד לימודים בהפרדה באקדמיה, חתמה הלפרין-קדרי על תצהיר שתומך בעתירה, שבו כתבה, בין היתר: "אני אישה דתייה, בוגרת מערכת החינוך הממלכתי-דתי בישראל... ובוגרת תנועת הנוער הציונית-דתית בני-עקיבא... ואני חברה בקהילות דתיות סביב בתי-כנסת אורתודוקסיים בשוהם ובירושלים. אני מסתכלת על המתרחש בקהילה שלי בדאגה רבה, וחוששת מפני התפתחויות עתידיות אפשריות, נוכח התהליכים הנוגעים להפרדה בין המינים, החל מגילאי ביה"ס היסודי".⁵⁷ (הלפרין-קדרי)

עידוד לגישה של יצירת לחץ על ישראל על ידי גופים בינלאומיים

● ראיית האו"ם כזירה לגיטימית כמו בג"ץ או כל זירה אחרת. אמירה שלגיטימי שהשיח בנושאים אלה יתקיים בז'נבה.⁵⁸ (עו"ד הילה טנא גלעד, הממונה על זכויות אדם וקשרים עם ארגונים בינלאומיים במשרד המשפטים, פברואר 2018).

סיכום

מסמך זה סקר באופן תמציתי את הפעילות נגד ערכי המשפחה המתקיימת במסגרת מרכז רקמן של אוניברסיטת בר אילן, וכן במסגרת מוסדות נוספים באוניברסיטה זו. העולה מן הדברים הוא כי למרות הזיקה הדתית המיוחסת לבר אילן בכלל ולמרכז רקמן בפרט, מרכז זה שותף באופן מלא למאבק למחיקת הצביון היהודי מדיני המשפחה בישראל, על כל המשתמע מכך. פעילות המרכז הלכה למעשה, וכן תפיסות העולם המושמעות בכנסים שהוא מקיים ובראיונות שחבריו מעניקים לאמצעי תקשורת שונים, מהוות קריאת תיגר נגד ההלכה והמסורת, ולעיתים אף נגד היהדות ככלל.

המאבק נגד צביון המשפחה היהודי במסגרת רקמן כולל ניסיון להשחרת פניה של ישראל במוסדות האו"ם, במטרה לשנות את דיני המשפחה במדינה על ידי הפעלת לחץ חיצוני זה, ניסיונות לכפות תפיסות הזרות לאורח החיים המשפחתי החרדי על מגזר זה, מאבק נגד חוק הלאום וחוק המשפט העברי, ועוד.

מטרתנו בפרסום מסמך זה היא בראש ובראשונה להביא לידיעת הציבור, ובפרט לבני הציונות הדתית הרואים במוסדות בר אילן ספינת דגל ציונית דתית, את האמת על המתרחש במוסדות אלה ביחס לצביון המשפחה היהודית. מעבר לכך, יש ליצור לחץ ציבורי שידרוש מהנהלת אוניברסיטה להפסיק את המאבק נגד המשפחה היהודית המתנהל תחת חסותה, לצד המשך קיום ביקורת לגיטימית באופן המקובל.

- 1 הערה: ההדגשות המופיעות במסמך זה הן של עורך המסמך ולא של המקור. https://www.youtube.com/watch?v=aOUPuq_eLIU&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta&index=4
- 2 <https://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.6909651>
- 3 https://www1.biu.ac.il/meir_bar_ilan
- 4 https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%99%D7%98%D7%AA_%D7%91%D7%A8-%D7%90%D7%99%D7%9C%D7%9F#%D7%94%D7%A7%D7%9E%D7%AA_%D7%94%D7%90%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%A1%D7%99%D7%98%D7%94
- 5 [/http://rackmancenter.com/about_us/%D7%94%D7%A6%D7%95%D7%95%D7%AA](http://rackmancenter.com/about_us/%D7%94%D7%A6%D7%95%D7%95%D7%AA)
- 6 את התמחותה בעריכת דין עשתה הלפרין-קדרי אצל פרופ' אהרן ברק. עיקר עיסוקה האקדמי הוא בחקר דיני משפחה מהיבט מגדרי.
- 7 [/https://apolitical.co/lists/gender-equality-100](https://apolitical.co/lists/gender-equality-100)
- 8 <https://www.haaretz.co.il/magazine/1.1848761>
- 9 https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A9%D7%97%D7%A8_%D7%9C%D7%99%D7%A4%D7%A9%D7%99%D7%A5
- 10 https://www.biu.ac.il/law/cjdl/stuff_center.html
- 11 <https://www.idi.org.il/staff/1377>
- 12 <https://www.idi.org.il/centers/1122/1184>
- 13 בהקשר זה אמרה פרופ' הלפרין-קדרי בכנס של המרכז: "יש לנו הרבה רקורד של עשייה משותפת עם מירב מיכאלי" (www.youtube.com/watch?v=NaFgM4YvP_U דקה 57).
- 14 [/http://rackmancenter.com/about_us/%D7%AA%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA](http://rackmancenter.com/about_us/%D7%AA%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA)
- 15 לדוגמה: הלפרין-קדרי: "ביצענו סקר במימון האיחוד האירופאי לנשים שעברו הליכי גירושין בתופעת סחטנות הגט". [youtube.com/watch?v=n7Sg-xVUODg](https://www.youtube.com/watch?v=n7Sg-xVUODg) דקה 5:35.
- 16 מימון זה אף מגיע פעמים רבות לארגוני NGO וגופים אחרים החותרים תחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. לדוגמה [/https://www.ngo-monitor.org.il/funder/european-union](https://www.ngo-monitor.org.il/funder/european-union) ראה:
- 17 [/http://rackmancenter.com/about_us/%D7%AA%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA](http://rackmancenter.com/about_us/%D7%AA%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA)
- 18 <https://gender.biu.ac.il/about>
- 19 <https://gender.biu.ac.il/node/1144>
- 20 <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000935196>
- 21 https://www.youtube.com/watch?v=aOUPuqeLIU&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta&index=4
- 22 <http://rackmancenter.com/22-6-17-%D7%94%D7%A9%D7%91%D7%95%D7%A2-%D7%A2%D7%95%D7%93-%D7%9E%D7%99%D7%A8%D7%99-%D7%91%D7%A8%D7%A0%D7%A9%D7%98%D7%99%D7%99%D7%9F-%D7%9E%D7%94%D7%99%D7%97%D7%99%D7%93%D7%94-%D7%9C%D7%A7%D7%99>
- 23 https://www.youtube.com/watch?v=aOUPuqeLIU&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta&index=4
- 24 https://www.youtube.com/watch?v=aOUPuqeLIU&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta&index=4
- 25 ארגון שנתמך ב- \$338,891 ע"י הקרן החדשה לישראל בשנים 2005-2016.
- 26 קיבל מהקרן החדשה לישראל סכום של \$29,560 עד שנת 2015.
- 27 <https://www.inn.co.il/News/News.aspx/358692>
- 28 <https://www.news1.co.il/Archive/0024-D-59170-00.html?t=003948&t=003948>
- 29 <https://www.inn.co.il/News/News.aspx/252695>
- 30 <https://www1.biu.ac.il/File/events2017/mmzerim.pdf>
- 31 <https://glz.co.il/player/23165>
- 32 <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515>

- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515> **33**
- https://www.youtube.com/watch?v=2QLc4LuR2oA&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta&index=2 **34**
- https://twitter.com/zehavagalon/status/1105032797184512000/photo/1?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed&ref_url=https%3A%2F%2Frotter.net%2Fforum%2Fscops1%2F538394.shtml **35**
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/1.1848761> **36**
- <http://rackmancenter.com/wp-content/uploads/2014/01/%D7%95%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%A0%D7%AA%D7%9D-%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%A9-%D7%95%D7%9C%D7%90-%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%A9-%D7%94%D7%9B%D7%9C%D7%9C%D7%94-%D7%95%D7%94%D7%93%D7%A8%D7%94-%D7%A9%D7%9C-%D7%A0%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%A9%D7%A4%D7%AA-%D7%94%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%94-353 'עמ' %D7%9E%D7%97%D7%A7%D7%A8%D7%99-%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%982002.pdf> **37**
- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515> **38**
- </https://www.makorishon.co.il/magazine/dyukan/105507> **39**
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/1.1848761> **40**
- <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4332901.html> **41**
- <http://rackmancenter.com/wp-content/uploads/2014/01/%D7%A9%D7%99%D7%A7%D7%95%D7%9C%D7%99-%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A8-%D7%91%D7%93%D7%99%D7%A0%D7%99-%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%97%D7%94-%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%94-%D7%A4%D7%9E%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%A1%D7%98%D7%99%D7%AA-%D7%A9%D7%9C-%D7%94%D7%A4%D7%A1%D7%99%D7%A7%D7%94%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%98-%D7%9E%D7%92%D7%93%D7%A8-%D7%95%D7%A4%D7%9E%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%96%D7%9D2007.pdf> **42**
- .693 המוטיב חוזר פעמים רבות, ראה גם עמ' 697 ועוד.)
- </https://www.makorishon.co.il/magazine/dyukan/105507> **43**
- <http://rackmancenter.com/%D7%91%D7%92%D7%A5-%D7%94%D7%A4%D7%A9-%D7%A4%D7%A1%D7%A7-%D7%93%D7%99%D7%9F-%D7%91%D7%9F-25-%D7%A9%D7%A0%D7%94-%D7%95%D7%A7%D7%91%D7%A2-%D7%90%D7%A9%D7%94-%D7%A9%D7%91%D7%92%D7%93%D7%94-%D7%9C> **44**
- <https://www.haaretz.co.il/magazine/the-edge/.premium-1.2074586> **45**
- <https://www.haaretz.co.il/opinions/1.1526374> **46**
- <https://katr.net/b17340> **47**
- </https://www.makorishon.co.il/magazine/dyukan/105507> **48**
- .15:45 דקה <https://www.youtube.com/watch?v=n7Sg-xVUODg> **49**
- </https://www.makorishon.co.il/magazine/dyukan/105507> **50**
- .5:00 דקה https://www.youtube.com/watch?v=E08jNgEE_1E&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta **51**
- <http://rackmancenter.com/wp-content/uploads/2014/01/%D7%95%D7%A9%D7%99%D7%A0%D7%A0%D7%AA%D7%9D-%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%A9-%D7%95%D7%9C%D7%90-%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%A9-%D7%94%D7%9B%D7%9C%D7%9C%D7%94-%D7%95%D7%94%D7%93%D7%A8%D7%94-%D7%A9%D7%9C-%D7%A0%D7%A9%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%A9%D7%A4%D7%AA-%D7%94%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%94-353 'עמ' %D7%9E%D7%97%D7%A7%D7%A8%D7%99-%D7%9E%D7%A9%D7%A4%D7%982002.pdf> **52**
- .00:30 דקה https://www.youtube.com/watch?v=E08jNgEE_1E&list=PLX305R4UNU49xEhOsloKwFlIpLaCa0_Ta **53**
- /http://rackmancenter.com/about_us/%D7%94%D7%A6%D7%95%D7%95%D7%AA **54**
- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515> **55**
- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515> **56**
- <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001240515> **57**
- <https://www.youtube.com/watch?v=WFX9tmgyCF4> **58**

בהוצאת חותם - יהדות על סדר היום (ע"ר)

ת.ד. 11 ניצן מיקוד: 7928700

טל': 0733904102

דוא"ל: office@chotam.org.il

אתר: www.chotam.org.il